

פרוטוקול מס' 67/ד

מישיבת ועדת הכספים

ביום ה' ג' אדר ב' תשי"ט - 12.3.59

בשעה 16.30

נוכחי:

- י. גורי - היו"ר
- י. טרל
- ע. דגני
- ש. דיין
- י.ש. רוזנברג
- ח. רוקח

מזכיר:

- שר הפנים י. בר-יהודה
- מר שבו
- ד"ר ברגמן
- מר דניאלי
- מר רוזנברג
- מר גרינשפן
- מר טוודניק

מזכיר:

ש. בזק

סדר היום:

תקציב משרד הפנים.

=====

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.
התקציב הכללי של משרד הפנים מסתכם ב- 4.160,000 ל"י.
אם תעיינו בחוברת תמצאו את הפירוט בעמוד 278.

אנו רואים גם שיטנה רזרבה בסך של 750,000 ל"י.
אולי תואיל, כבוד השר, לאצר לנו למה קראו לזה רזרבה?

שר הפנים י. בר-יהודה:

אני רוצה שיובנו כאן שני דברים. הראשון - דבר זה הוצע לפני שבאופן רשמי עבר חוק פנקס הבחורים, וכל ההוצאות הללו היו נרשמות על חשבון ועדת הבחירות, חלק מהן - חלק מהן רק בשנה הבאה. אחרי קבלת חוק פנקס הבחורים, חלק ניכר של העבודות עבר על חשבון תקציב משרד הפנים. ועדת הפנקס היא ועדה מיעצת, מחליטה באיזה שהם דברים, אבל אינה מוציאה כספים. למעשה כל תקציבה - משכורתו של מזכיר אחד. היות ולוועדת חוקה, חוק ומשפט, חוץ כדי ההחלטות על ועדת הפנקס, הייתה רשות להציע תיקונים, היא הציעה תיקונים אשר כולם עולים בכסף. אתן לכם מספר דוגמאות.

אם היא הציעה את האלפונים, זה לא דקומנט אשר לפיו בוחרים אלא דבר עזר, וזה נוסף על הפנקס, זה רק על אנת שיהיה יותר קל למצוא את האנשים, ואם היא החליטה שזה למספר גדול יותר של מקומות, הרי דבר זה עולה כסף.

אם אנו הצענו מקומות ששם תהיה תצוגה, וחיא הוסיפה למספר המקומות מקומות נוספים - זה עולה כסף.

היו"ר י. גורי:

ברור.

לאחר מכן ישנו סעיף אחד הצמוד למשרד הפני הרשויות המקומיות, וכאן אנחנו רואים סכום של 3,750,000 ל"י. סכום נוסף - הלוואות לרשויות המקומיות, במקום 5 מליון - כפי שהיה בסנה שעברה - 6 מליון חשנה. לפי תוח מפעלי מים, חשמל, כבישים, גנים ציבוריים - 5,400,000 ל"י, ו- 600,000 ל"י להקמת מפעל הביוב באיזור "דן". היות והשנה זהו החשלום האחרון, מובא בו בחשבון רק 600,000 ל"י במקום 1,600,000 ל"י. החלוואות - בסיכום - לרשויות המקומיות גדלו ב-2 מליון ל"י. במקום 3,400,000 ל"י, מופיע הסכום של 5,400,000 ל"י.

שר הפנים י. בר-יהודה:

כשנה החולפת קיבלנו 5,100,000 ל"י ו-9 מליון ל"י באמיסיה.

היו"ר י. גורי:

המחצית, תבוא על חשבון תקציב 1959/60.

שר הפנים י. בר-יהודה:

לא, אולי זה ישולם בחלקו, אבל כל מה שהוחלט על כך, הוחלט בשנה הקודמת.

אני רוצה שיחיה ברור. היו 7,500,000 ל"י + 1,500,000 ל"י אמיסיה ב'. 5 מליון היו לפי החוק מזריינים בשביל שלוש הערים הגדולות. למעשה, הערים הגדולות הוציאו את הסכום הזה שנה לפני זה, מפני שהובטח להם, והם קיבלו לפני שלוש שנים את ה-7,5 מליונים הראשונים. הובטח להם גם, שה-7,5 מליון האלה יהיה בשנה אחרי זה. אחר הם קיבלו אישור לתקציבים להוצאות גדולות, ביוב מים וכו'. משרד האוצר עיכב את התשלומים ולא נתן להם שנה שלימה. וכאשר הוא נתן להם, בשנה שעברה, זה היה כבר בשנת התקציב של 1958/59. פירוש הדבר, שהם הוציאו את הסכום שנה לפני שנת 1958/59 ולא שנה אחרי זה.

זה אמור גם לצבי תקציב הפיתוח הרגיל. 5-מליונים לירות אלה, שהיו בשנה שעברה, העבודה למעשה נמשכת וחשלומים ניתנים שנה אחרי זה. כל שנה כך הוא המצב. אבל אם מדברים על תכנית העבודה שלהם, ה-9 מליון לירות של האמיסיה אינם. מה שיש כרגע, מתוך התקציב של 14,100,000 ל"י, זה רק 6 מליון לירות. אמנם, בהתחייבויות מראש במקום 1,600,000 ל"י לאיזור "דן", יש רק 600,000 ל"י. לעומת זה, ישנה התחייבות. אמנם לא של ועדת הכספים אלא של משרד הפנים, שכאשר יגמרו את ביצוע איזור "דן" נתחיל לתת, לא בסכומים כאלה ולא בפרופורציה כזאת בין מה שנותנת הממשלה ובין מה שנותנים הרשויות המקומיות, אבל נתחיל לתת גם סכומים לביוב איזור חיפה, כולל הקריות, כפר אתא ונשר.

ח. רוקח:

האמיסיות לא נכנסו לתקציב. זה תקציב הממשלה.

שר הפנים י. בר-יהודה:

נכון. זה בתנאים יותר קשים, בריבית יותר גבוהה. אבל אחרת הם לא עושים כלום. והם עושים, מה שקוראים, אשראי קבלני. זה רצה, זה אשראי ב-24 - 27 אחוזים.

היו"ר י. גורי:

נעבוד לתצגת שאלות.

ש. דיין:

בשלושת השנים האחרונות, תקציב משרד הפנים מתייקר כל שנה ב-700,000 - 800,000 ל"י. האם זאת תוצאה של התייקרות בלבד, או תוצאה של פעולות אחרות?

החוצאות של הישובים הכפריים, ועל זה יודעת
והוסכם, שהישובים הכפריים נוטאים בעול השירותים המוניציפליים יותר מהערים
ובמיוחד - ענין השמירה. שאלתי את ד הפנים והמנהלים שלו, לפני שנה,
שנתיים וטלוש שנים. הגיע הזמן שיכולתם לעשות את המחקר הזה. אמרו שצריכים
לעשות מחקר, והמחקר הזה הוא מחקר מסובך, כי ועדי הקיבוצים לא יכולים
לעבודה, והענינים אצלם לא מסודרים. יכלנו לשלוח מנהל חשבונות לברר
בקיבוץ ולראות כיה הם מוצאים. לברר את הבעיה ולדעת אותה בהספרים מדוייקים.
כמה משלם הכפר שלירותים המוניציפליים השונים. למעשה, מגיע לכפר מהמענקים
יותר וצריכים לכסות לו את ההוצאות, כי הכפר לא נהנה מהיתרונות שיש בעיר.
אני שואל את השאלה הזאת.

בענין פיתוח. פה הוא מכולל, ואני יודעת
מי חייב בכך. יש הלוואות לרשויות המקומיות בסעד, תינוך וכל מיני כספים.
אני לא יודע למה צריכים לעשות זאת כך. משרד החינוך הוא חייב לעשות על
ההלוואות לעניני בתי-הספר, ומשרד הבריאות - על ההלוואות לבניית חו-
חולים. צריכים לעשות זאת פעם אחת, לאחר שישובי העולים קיימים כבר
עשר שנים. יש צורך להבדיל גם בין הישובים. צריכים לכתוב מושבי עולים,
ואני רוצה לדעת שזה מושב עולים וכמה הוא קיבל.

יש פה הלוואה בסך 150,000 לירות לבניית
בתי ספר למושבי עולים. לעומת זאת יש 850,000 לירות לישובי עולים, וסכומי
אחרים. אתם יודעים שיטנם כ-400 מושבי עולים בארץ מכל הזרמים. 150,000 ל"י
באופן פרופורציונלי, זה אפס, וכן לגבי שאר הדברים. אני טוען שסכום זה הוא
מועט אפילו בפרופורציה.

ה. רוקח:

בדך 279 כתוב, שהשתתפות הרשויות המקומיות
במסגרת החשבונות שלהם קטנה ב-10,000 לירות.
חשבתי שאם הסכומים גדלים, מספר העיריות גדל, ומצב העיריה בישובי עולים
עובר להיות רשות מוניציפלית, זה היה צריך לגדול ולא לקטון.

בניהול מחוזות אנו רואים שיש 8 מחוזות יותר
מאשר בשנה הנוכחית. השר יודע כמה ועדת הכספים רגישה למנגנון והוספת
במנגנון.

מה התכנית של משרד הפנים לגבי הפייס?
הפייס נותן עכשיו כמליון לירות לחודש בערך. תכנית הפייס הייתה להקים בתי
חולים מוניציפליים. להשתתף ב-2/3 מהסכום שעולה בניית בית חולים. זאת
השליש הנוסף העיריה הייתה צריכה להמציא. היו בתכנית: תל-אביב, פתח-תקוה,
אשקלון וחיפה. כסף רב נותן הפייס כהלוואות. הוא כבר נתן 3 מליון לירות
הלוואה לבניית בתי ספר, וידו עוד פתוחה. מה חושב השר להציע, לתקן או
לשכלל, כדי לקבל יותר השפעה על המפעל הזה, ושהכסף יהיה נתון יותר לדבר
קונקרטי.

רשויות מקומיות. אני חושב ש-600,000
לירות לביוב איזור "דן", זה לא כלום. זה ייעלה יותר.

היו"ר י. גורי:

כאשר הענין הובא כהצעה לסדר היום לוועדת
הכספים בשנה שעברה, ביקשו, היות וישנו
פיגור רב, להאריך את זה עוד לשנתיים, וכנהאח גם להקדים. הקדימו, ולכן הם
השתמשו בסכומים הללו. מה הם עושים, ובאיזה אמצעים הם עושים, אני לא יודע.

ה. רוקח:

כוונתי באופן כללי לדעת. התכנית של
600,000 לירות היא מחוץ לכל פרופורציה.
מה שהשר אומר, שאם יהיה כסף יתנו לחיפה, אני מקבל את זה, ואני בעד זה
שחיפה תלך ותתקדם יותר מהר בביוב. אבל הסכום של 600,000 לירות אינו
מספיק. אני מציע להקטין את הסכום הכללי של ה-5,400,000 לירות, ולהגדיל את
הסכום של 600,000 לירות.

שר הפנים י. בר-יהודה:

הוחלט לתת להם פעמים 1,600,000 לירות. הם
קיבלו 2,600,000 לירות במקום 1,600,000 ל"י,
זאת אומרת, שיש להוסיף להם עוד 600,000 לירות. הם אמרו לנו שבזה מסתים
השלב הראשון.

איו"ר י. גורי:

השלב הראשון של השלב הראשון.

שר הפנים י. בר-יהודה:

600,000 לירות אלה צריכים להספיק, אם הם ישלמו את מה שאתם החלטתם שהם צריכים לשלם.

ח. רוקח:

השאלה שלי מרחיקה לכת יותר, הירקון התרוקן מאימיו, ובמקום זה באו הריחות הרעים. אני בטוח שגם הריחות ישארו.

שר הפנים י. בר-יהודה:

מסוף חודש מרס, או תחילת אפריל - לא יהיה יותר כל ריחות.

ח. רוקח:

מה הפורמולה היום המכוונת את חלוקת המענקים?

שמעתי שהמשלה ויתרה על חלקה. באם שעשועים חסר הרבה כסף לממשלה.

י. בדר: שאלתי הראשונה - מה כרגע המצב של האגומים?

ע. דגני:

לענין מינהלי המחוז. אנו שומעים שקיים ויכוח לא קטן בין הרשויות המקומיות לבין אשרד הפנים על כך. גם בציבור הרחב, לא פעם שומעים על כך. אינני יודע אם צריך מנהל מחוז או לא. אני רוצה לקבל תשובה.

בענין הפיקוח על בניה בלתי חוקית. אני רואה בתקציב שמופיע סכום של 7,000 לירות, יש לי הרגשה, ואני צריך להגיד לשר הפנים, שהסכום הזה איננו מספיק. מה אתה חושב, אדוני השר. איך לעשות את זה יותר טוב?

בהקשר לשאלה ששאל חבר-הכנסת רוקח, לענין הביוב של תל-אביב. רציתי לקבל הסבר. אבל השאלה ששאל מר רוקח מוכיחה שההסבר איננו הסבר סופי. מדוע? מכיוון שהשאלה איננה מה הממשלה התחייבה לעתים קרובות הממשלה מתחייבת, ובסופו של דבר בא הציבור וצועק חמס. אני שואל שאלה אחרת. מתי סוף סוף יגיע הסוף לביוב הזה, שמקבל סכומי כסף ענקיים?

שר הפנים י. בר-יהודה:

בעוד 10 שנים.

ע. דגני:

האם הממשלה לא תימך להטקעות נוספות, אשר בסופו של דבר זה נלקח אסעיפים לא פחות

חשובים, אחרים?

לגבי התכנון הארצי. אני חושב שנסתמך לנו לא פעם שהתכנון הארצי לקוי. לקוי בחוסר תיאום. אם אנו עומדים בפני עליה נוספת, גדולה, וחילופי מקומות חדשים ליישוב. יש לי הרגשה שענין התכנון הארצי מקבל אקטואליות מסוימת. דבר שני - קיימת בעיה של ישובים חסרי סטטוס. אני רוצה לקבל הסבר מדוע אין להם סטטוס, ומתי יהיה להם סטטוס.

שר הפנים מאשר תקציבים. מה קורה כאשר התקציבים בלתי מאושרים, או מאושרים, ואינם מתנהלים ואינם מוצאים כפי שאושרו? או אם הם לא אושרו - הם מוצאים. שמעתי שישנה עירייה שאינה מוכנה לקבל את גזר דינו של שר הפנים, למשל, בשכר עבודה לעובדים, או בשכר המהנדס שלה. שר הפנים אינו מאשר זאת, ובכל זאת העניין הולך.

י. בדר:

שתי שאלות נוספות. האחת - ענין המונים למים. השניה - איך השר רואה את העתיד של

מרשם התושבים, אחרי ביטול הקיצוב?

היו"ר י. גורני:

כמדובר על התקציב של משרד האסדרה, התפקוד הכללי של משרד המטרה סיפוי לנו על המבנה והשינויים שנכונים במבנה, ואמר, שבמקום שהיו קודם 5 מחוזות, הוא קיבל עכשיו שלושה. הוא אמר גם שהנסיון הוכיח לו שמבחינת יעילות, לא רק שהעניין לא נזוק, אלא להיפך. הוא השיג תוצאות טובות והיוביות. קיטון ושימוש יותר יעיל בכוח אדם, והיה רצוי שהעניין יבדק גם בהסגרות שלטוניות אחרות. אולי אפשר להכניס תזויות אחרות זה אשר חתול לא רק על שירות המטרה אלא גם על הדברים האחרים.

כמובן, החברים אשר מאד חוזרים להסכמות אינם יודעים איך לעשות זאת. הושפענו מהדברים האלה ושאלות, אולי תוכלו אפשר לבדוק עם שר הפנים, האם אפשר לקיים את הדבר הזה. אני הבעתי דעה, שהיה רצוי ששר הפנים, בזמן שהמשלה כבר דנה - על כל פנים בוועדת חברים לעניין תקציב, המשלה דנה כבר על התקציב - שבידו יהיה מרוכז החומר של הרשויות המקומיות, בעיקר בשירותים הממלכתיים, ובתכניות פיתוח, בטווח יותר ארוך של הרשויות המקומיות, למען השגת יעול. והאם לא היה כדאי להציג בפני המשלה את הבעיה של פיתוח השירותים הממלכתיים. האם חלה התקדמות בעניין זה מבחינת המועד של הגשת החומר?

האם ישנה התקדמות במוניפליציה של היישוב הערבי? הייתי רוצה לשמוע מה הוא היצב.

האם תמצב ברשויות המקומיות, לאחר שמשנים, ומבקר המדינה הציג את הבעיה בצורה חומרה, במחירת הסדר הפנימי של שמירה על דברים פורמליים, האם חל שיפור מנקודת ראות שלהם? (ב) האם אגף הפיקוח שלהם שהוא לפני שנה ושנתיים הוטעל מחדש, האם הוא כבר פועל במלואו?

שאלת העברת הרכוש. הרכוש האיבודי. האם ישנה התקדמות בעניין הזה?

נתעוררה ההנגדות חריפה בכנס אל חישויות המקומיות להוק הרשויות החקלאיות. אני כשלעצמי אינני שותף להתנגדות הזאת. משום שהבינות, ושאלתי את שר הפנים ואת שר החקלאות, אשר טיפלו בעניין הזה מתוך מגע קרוב, והבינותי שהכוונה באותם המקומות אשר עדיין לא כוסו על ידי רשת מוניציפלית, ויטנם מקומות כאלה. תוקם רשות חקלאית משום שיש אינטרסים אשר הם אינם מוקנים, ויש צורך בכך. הרשויות המקומיות הועצה האיזורית והמועצות המקומיות, היו רוצים שמקומות כאלה, אם לא כוללים אותם באיסור השיפוט שלהם, תינתן להם צ'רטר שישרתו את האינטרסים של המקומות האלה. באיזה מידה היקומות האלה ישיגו את המטרה, או האם זה עניין להערכות? האם שר הפנים חושב שהבעיה יכולה לקבל את פתרונה בדרך זו? והאם הוא זוכן לתמוך בתקציב של הרשויות המקומיות, שתהיה דלגציה של סמכויות? האם שר הפנים רואה תביעה כזאת כתביעה הגיונית, ואם לאו?

ח. רוקח: הממשלה קבעה דרגות מקצועיות. התברר שהעיריות קבעו דרגות מקצועיות הרבה מעל אלה, וזה הכניס את המדינה למבוכה או תוצאות נוספות. בזמני גיסיתי שהעיריה תסתמך על המשלה, כי זה שלטון מרכזי, שמעתי שהעיריות לא נשמעו להוראות האלה של המדינה. מהנדס קיבל דרגה אחרת, ומשלמים לו לפי זה. ואז פנה אלי מהנדס ממע"צ ואמר: מה אני יותר גרוע ממהנדס העיריה? זה יכול להכניס את המדינה לעוד מליונים אחדים. מה אתה, אדוני השר, חושב לעשות בעניין הזה?

ע. דגני: בתקציב של משרדך השנה, באיזה מידה דאגת לעניין של ארגון הכבאות?

(אחרי כן תשובות שר הפנים).

שר הפנים י. בר-יהודה:

השאלה הראשונה היתה - אנו מוציאים יותר מידי מדי שנה בשנה. אני מצטער לאמר שלג ארגונו של משרד הפנים השנה, הקציבו הרבה פחות מאשר בשנה הקודמת. אם תורידו את הסכום של 750,000 לירות כרזרבה, תקבלו סכום של 3,410,000 ל"י. אבל לעומת זה, בכל המשרדים הפקידים קבלים איזו שהיא תוספת, תוספת של התייקרות, תוספת של עליה בדרגות, וזה מופיע גם כאן.

הקימונו יחידה להכנון הכפר הערבי. אתם יודעים שזה דבר שאיש לא נגע בו. מתחילים להתקין להם שירותים, קווי מים, חשמל, רחוב, ולהרוס יותר קשה מאשר לבנות. זו בעיה שאיש לא נגע בה עד עכשיו. ואם לא נתחיל לעסוק בזה, יהיה אסון.

שאלו אותי על מחלקת הבקורת וההדרכה. יש כאן תוספת של איש אחד או שניים. לכבאות, נצטרך 3 - 4 אנשים לריכוז הענין בכל הארץ. והאנשים האלה הם בתקציב המשרדי של משרד הפנים ולא של הפעולות. שורה של דברים אשר מהווים תוספת הוצאות.

אני מוכרח לאמר, שקודמי, שר הפנים רוקח, אולי פעל למופת אבל הוא הכניס אותי לבוץ. היתה פעם ועדת קיצוצים. ויש לי דושם שאתה היית השר היחיד שהוצאת לפועל כל מה שהיא אמרה, ואני נושא עכשיו בתוצאות. בצה הדברים אזוריים? בכל המשרד שלנו עד השנה היו שלוש מכוניות. בתוך זה ישנם אנשים מהתכנון אשר הם מוכרחים להגיע לכל מקום. שאלתם כמו כן אם ישנו פיקוח, ואתן דוגמה הקשורה בזאת. הממונה על מחלקת התכנון בצפון. ואתם יודעים שהצפון הוא אחד מהאיזורים הגדולים, ויש בו מכסימום של ישובים, וישנם ישובים ערביים בהרים שהוא חייב להגיע אליהם. הוא הודיע לי לפני זמן קצר שהוא מפסיק לצאת לשטח. ישנם שטחים שאם הוא לא יסע לשם בכוננית, לא יגיע אליהם, ישנם שטחים שאוטובוס לא מגיע אליהם, או מגיע פעם אחת ביום, והוא צריך להיות שם 24 שעות. הוא הודיע שהוא מפסיק לצאת לשטח.

אני רוצה להפנות את תשומת לבכם לדבר נוסף. בלשכה הראשית - יש הקטנה. במינהלי מחוזות - הגדלה. זה לא מפני שהגדלנו את מספר המחוזות. אנו הוצאנו שורה של שירותים למקום. בכל מחוז ירושלים, בכל ענין קטן ביותר כמו ענין של רישום לידה, היו צריכים לנסוע לירושלים. עכשיו אנו רוצים להוציא את האדם הזה לשטח, על מנת שיהיה יותר קרוב אל הפונים אליו. הוצאנו אדם כזה לבית-שמש, וזה אומר שכל הסביבה ההיא לא צריכה לאבד יום עבודה בעלייה לירושלים, וחוסכים גם הוצאות נסיעה.

במחוז תל-אביב אנו רוצים להקים נפות מ"ש, כי למעשה זה לא היה. במרשחם החושבים, הקימונו בשורה של מקומות תחנות, על מנת לקרב את הדברים אלה שלמי שצריך לבוא אלינו. וכל הדברים האלה עולים בהוצאות. אני חושב, שהמטפלים בזה בכל הבסיסים, יוכלו להוסיף לדברי פי כמה וכמה. כלומר, למעשה, בתקציב השנה ישנם קימוצים.

אם ניקח לדוגמה את מחוז באר-שבע, הרי הוא לאט לאט הולך ויתחיל להיות משהו יותר מזה. החלטנו שיהיה גם באילת מישהו, אחרת היה צורך בממאילת או לנצל הזדמנות או לנסוע לבאר-שבע.

השנה, חוץ מההוצאות הללו הכתובות בהוצאות ועדת הבחירות המרכזית, יהיו לנו הוצאות עצמובות בענין של מרשם החושבים, וזה למעשה תוצאה של בדיקת העררים. אולי יהיו לנו השנה כ- 200,000 - 250,000 עררים. כך זה היה בבחירות הקודמות. זה אומר, שלכל אחד מהם צריכים למצוא את התיק ולראות מה כתוב שם, וצריך לענות על זה. ברור שתהיה עבודה, עבודת שעות נוספות. אני חושב, שלאור ההחלטה האחרונה לדרגות 2 - 5, צריכים לכל המשרדים להוסיף כסף.

שאל אותי דיין, מדוע לא עשינו את סקר החקלאים. אחרי עבודה די מאומצת יחד עם בא-כוח המועצות האיזוריות, הוצאנו השנה, במקום 30 - 35 צווי מועצות איזוריות, כאשר היו המון כאלה, ולכל אחד היה צו לחוד, הוצאנו צו מועצות איזוריות אחד, ושם יש חידוש.

מהפכני, אשר אנו לא יכולים להכניס אותו אלא בכהמ שלבים. והחידוש הוא בזה שכל ועד מקומי בתוך המועצה האיזורית, צריך להכין תקציב שנתי של הוצאות מוניציפליות. אבל אי אפשר לעשות את זה בקפיצה. החלטנו שנתחיל בזה, ולשם כך צריכה הדרכה מסוימת. היו לנו כבר מספר דיונים, והזמנו את כל הדברים, ואנו צריכים להזמין את מנהלי החשבונות של הוועדות המקומיות ושל הקיבוצים והישובים, לשבת אתם ולהסביר להם איך לעשות זאת. כי בקיבוצים זה קשה מאד, ובמושבים לא קל. ויתכן, שרק תוך כדי לימוד בשנה הראשונה, באותם ה-50 הראשונים שבהרנו, נדע אחר כך לתת הוראות ל-650 האחרים. רק אז נוכל לדעת את כל הדברים שאפשר יהיה לדעת. כיום אפשר רק להעריך. זאת הערכה, אני מודה. מתוך הערכה זאת, הכנסנו את רוב הישובים במענק לא בדריגה א' אלא בדריגה יותר גבוהה, מפני שאנו יודעים שעצם העומדה שיטנו ישוב קטן, מהיבוח הוצאות יותר גדולות. נוסף לזה יש היות הוצאות כאלה שאין אותן בעיר. אחד הדברים הקשים כאובן, זה ענין הבטחון, השמירה. ואשר חלק מזה - שמירה על הרכוש. אבל בעיר תל-אביב ובירושלים, המטרה לא שומרת על הרכוש? יש גם ארגון שומרים. אבל מה זה באהוזהים? אבל שם - זה הוצאות כספיות ניכרות.

שאלנו אותי שאלה, אשר התשובה עליה מאד עדינה. איפה אני יכול למצוא איפה זה ענין פיתוח, איפה ענין חינוך, ואיפה זה משרד העבודה, בריאות או מסחר ותעשייה. זה נכון שהמצב הוא כזה שחלל התעורב. אני רוצה לאמר לכם, שתחילה רצייתי להגיע לתיאום ודיכוון. אני בשנה האחרונה עושה כמעט דבר הפוך, על מנת שבכל זאת ייעשה הדבר, כי אחרת הוא לא ייעשה. אני מסכים שמשרד העבודה יתן לי, אם כי זה צריך היה להעשוב במשרד תקציב הפיתוח של משרד הפנים. ושמשרד מסחר ותעשייה יתן לזו, ובלבד שזה ייעשה. יותר מזה. בשביל העיירות. הקימונו מחלקה מיוחדת לצורך זה, איש שיירכז וינסה לסחוב מחקציבי משרדים שונים. תקציב לכל מקום שאין לו דוד. על מנת שנוכל לעשות הקצבנו גם מהתקציב שלנו סכומים, באופן יחסי, לתקציב הפיתוח שעומד לרשותנו. אלה הם סכומים מאד רציניים, כ-750,000 לירות. זה דבר שלא היה. ובעזרה זו, במקום אחד עושים נסיעות, ובמקום אחר בית-קברות, ובמקום שלישי מצליחים לעשות מדרכות, ובמקום רביעי - מרכז מסחרי וכן הלאה. לדעתי זה צריך היה להעשות בצורה אחרת. אבל אני על כל פנים, בסוף התקופה של כהונתי, הגעתי למסקנה שאוטב לא נכון ושיקום, מאשר בצורה ארגונית יותר נכונה יהיה רק פיקוח.

אשר לממונה על מחוז הצפון. שני דברים

צריכים להיות לאותו אדם. הראשון - שיהיה אדם המכיר את הישוב הערבי. הרבה זמן היה שם כממלא מקום זמני, סגן הממונה על מחוז ירושלים, מר שרייגמן. הוא עשה עבודה יפה. בלי ידיעת הדברים המיוחדים לשטח הזה, אי אפשר לעבוד שם. אני חושב שזה אחד מהדברים ההכרחיים. עכשיו קיבלתי פקיד צעיר בדריגה 8. הוא עובד שם, אמנם הוא לא יודע את כל מה שצריכים לעשות. צריכים למצוא גם גן אדם שיהיה קצת בעל משקל ציבורי. ופה אני לענין מינהלי המחוז.

אני רוצה לאמר לכם בענין מינהלי המחוז

ארבעה דברים. קיבלתי ירושה. ועדה ממסלחית אשר ישבה לענין חלוקת הגבולות בין המחוזות, שלוש שנים לפני בואי לתפקידי, וישבה גם שנה בזמן כהונתי, והיא הגישה דוח. בדות הזה היו רק תיקונים ולא שינויים. דרשתי בממשלה שזה יוחלט. נאמר לי, שזה הוחלט בכל הממשלות שהיו עד כה. אני מצטער שזה לא נשמר. איש המשטרה אמר לך שעשה דבר יפה וחילק את הארץ לשלושה. מי נתן לו רשות לכך? לפני שהילק לשלושה גם כן לא היו לו שישה, ולא רק לו. במשרד החקלאות אין שישה, במשרד העבודה אין שישה, במשרד הבריאות אין שישה. כאשר דנו על זה, אמרתי: אני מסכים שיושיבו ועדה חדשה שתאמר אחרת, אבל מה שתאמר יהיה לכל המשרדים. אני בכלל חושב שצריך להיות יאום לא רק במרכז אלא גם יותר למטה. עכשיו לעצם הדבר.

אני למשל חושב, בזמן הקרוב, לעשות איזה צעד

ארגוני אשר המסקנה ההגיונית ההכרחית מזה היא, לבטל לפחות מינהל מחוז אחד. אני בכלל חושב שמינהלי המחוז הקיימים לגבי הכיג פייף לא קיימים. עוד לפני שהם נבחרו על ידי העם כולו הם מעל העם. למעשה כל זה בא הנה. וכשזה בא הנה, אני ממינהל המחוז לא יכול לקבל את החומר, אלא אם החומר הזה מגיע אלינו בדרך אחרת, דרך המחלקה להדרכה ופיקוח, או שהם באיזו דרך מגיעים הנה וישנם האנשים שמיד יטפלו בזה ונדע. לא נתחיל עם כל חמש הערים אלא בשלוש הערים הגדולות. יתכן שצריכים להתחיל ממחוז תל-אביב, שלעשה זאת עיר אחת עם שמות שונים. בדרך כלל יש שורה של תפקידים שהם גם עכשיו קשורים עם מינהלי

מחוזות, וזה לא רק תפקידי משרד הפנים. בכדי לבטל כל זה, צריכה עבודה תחיקתית, שינויים, תיקונים וכן הלאה. האם זה צריך לתת קימוץ באנשים?

אני חושב שזה יכול לתת קימוץ בדרגה 2

1-3. אבל את זה כדאי לעשות, אם מאפשרים להגדיל את מחלקת ההדרכה והפיקוח. כל איש טוב שאני רוצה לתפקיד זה ואני מוצא לתפקיד זה, וזה דבר קשה עד למאד, כי זה איש שצריך לדעת בוכלטריה מסוג א"א, אחרת הוא לא יכול להתמצא והוא לא מועיל. הוא צריך להיות מדריך. אפילו אם נחלק אותם לשני סוגים, שאחד הוא גם זה וגם מדריך והשני רק בוכלטריה, וזה המינימום. הוא אצלנו בדרגה 7 מכסימום 6, אז מבקר המדינה מוכן לתת לו שתיים או שלוש דרגות יותר. הוועד הפועל של ההסתדרות נותן לו תוספת. וכך, אנשים אלה עוברים לעבוד במקומות אחרים. המסקנה היא, שאם האנשים טובים - לוקחים אותם. אם הם בינוניים - נשארים לעבוד אצלנו.

יש אצלי דוח שנתי מס' 9 של מבקר המדינה,

רשויות מקומיות. בסורה של מקומות הוא קובע על סמך הטיפול שלנו, ואמר: זה וזה וזה. חלק מהדברים האלה קשורים בהמשך העבודה של האפרט המרכזי, כפי שהיה קודם. חלק קשור בזה שעשינו את הריאורגניזציה של קציני המחוז. יותר הוצאנו לשדה. בקשר לדוח, קודם הוא היה שולחו לקצין המחוז, קצין המחוז לממונה על המחוז, הממונה על המחוז אלינו, וכו'. אם הכל הלך בסדר זה לקח הרבה זמן. קבענו חלק דברים שקצין המחוז שולח אלינו, חלק דברים שהוא חייב לגמור, ואחר כך להודיע לנו דוח על מעשיו. את כל הדברים ריכזנו, אנו שולחים חלק מההוראות ישירות, וללמנה ולקצין המחוז אנו שולחים רק ההעתיקים. כלומר, מה שיכולנו בחוליות הביניים לקצץ - קיצצנו.

היו"ר י. גורי:

נדמה לי שיש כאן איזה דבר הטעון הבהרה. חוק מבקר המדינה קובע שאת הדוחים שלו,

לאחר שהוא מבקר דוח, הפרסום יכול להעשות או על פי החלטת מבקר המדינה עצמו, או על פי שר האוצר, או על פי החלטת ועדת הכספים. כיצד מתהווה דוח? דוח מתהווה על ידי כך שהבוחנים של מבקר המדינה באים במגע עם הגוף המבוקר, וישנם כל מיני שלבי ביניים עד שמתבשל הדוח הסופי. לי נראה שאם לא לפרש את הדברים באופן יותר מדי פורמלי, לא מתקבל על הדעת. בזאת אני מתחייב לקיים בירור בעניין הזה, כי ועדת הכספים היא הגוף המקשר בין המבקר והממשלה. לא מתקבל על הדעת שמשרד הפנים, אשר הדבר הזה נוגע לו במיוחד, משום שהוא נושא באחריות, הוא גם מעל במת הכנסת יכול להיות נתקף על הסדרים הנהוגים ברשויות המקומיות, שלפני שמסבמים את הדוח הסופי, שלא תהיה כל אפשרות לשר הפנים לדעת מה מתהווה. ותראייה - שעל רקע זה ישנן תקלות ציבוריות, ובמידה ויש הכרח אפשר לסלקן. כיוון שכך, אני רואה חובה לעצמי לקיים בניהול זה בירור עם הממשלה בהשתתפות שר הפנים.

שר הפנים י. בר-יהודה:

גם אם הצליח, הבקורת תהיה על שנת 1957/58, ואני צריך בקורת של 1959 על שנת 1959.

בזמן האחרות היחסים ביננו ובין משרד

מבקר המדינה מסודרים.

י. בדר:

אני חושב שזאת פרקטיקה פסולה, לפי החוק, שלגבי השלטון המקומי, אם יש איזה שהם הערות של מבקר המדינה למה שקוראים - הגוף המבוקר, שהנומר הזה לא נשלח בבת אחת, באופן שיגרתי, גם לשלטון המקומי וגם לשר הפנים.

שר הפנים י. בר-יהודה:

עד שהם לא נותנים את הדוח, כל מה שיש לי, זה לא דוח אלא בירור.

לגבי עניין הפייס. הקימות, מר רוקח, דבר

חשוב. לו הייתי במקומך לא הייתי עושה את זה בהנהלה הזאת. זה עכשיו למעשה בבעלות של שלוש הערים הגדולות, תל-אביב, חיפה וירושלים. ההנהלה היא של 10 אנשים. ישנם שני באי כוח מירושלים, שנים מתל-אביב, שנים מחיפה. יש להם רוב. אני לחמתי שזה יהיה הרבה יותר גמיש. זה צריך להיות רק לשלוש הערים הגדולות + עוד משהו. מפני שהכספים צריכים ללכת בפרופורציה להכנסה. ועלי להודיע לך שתושבי אור-יהודה קונים את זה בתל-אביב, וזה לא רשום על אור-יהודה, ותושבי כפר יחזקאל קונים את זה במקרה בטוב בעפולה. אבל רבים מנצלים את הנסיעה לחיפה, וקונים זאת שם. זאת עובדה.

כמו כי מסתתפים בהנהלה גם נציג האוצר ונציג משרד הפנים. טוב שלמעשה ההנהלה עושה את הענין ולא הוועד. אבל ההנהלה קשורה בחוזה. ושם ישנו עוד סעיף מיוחד. אם ירושלים החליטה שבא כוחה הוא זה וזה, והוא היה אז סגן ראש העיר, ועכשיו הוא חדל להיות כזה, הוא ממשיך להיות בעל העסק. כך זה היה עד עכשיו. אולם ישנם עוד כמה מקומות גדולים כמו הרצליה ופתח-תקות. ביקשתי קודם כל, במקום שהנהלה מנתה 9, ביקשתי להוסיף עטירי, שיהיה ממרכז יותר קטן. ביקשתי כמו כן שתהיה אפשרות להחליף אדם שהתפטר ולהחליף גם כן בנציג במקום יותר קטן. זה בעצם לא משנה. כי כל זמן שלא משנים את מה שכתוב, הם לא יכולים לעשות את מה שהם עושים עכשיו. והם עושים עכשיו הרבה יותר ממה שכתוב. הם לא יכולים לתת כספים לבניית בתי חולים, כי רשויות מקומיות לא יכולות לבנות בתי חולים, תוך התחייבות של 8,000 ליונה למטה, והממשלה משלמת להם על חשבון זה 750. מה שאנו עושים עכשיו, זה המכסימום של מה שאפשר לעשות לתיקון הדבר הקיים, אלא אם אנו ניקח מהם את הפייס ובמקומו נקים דבר דומה. ואתה ודאי יודע מה זאת אומרת לבטל דבר קיים. אני בטוח שגם אלה מהיושבים כאן מתוך אנרציה יתמכו בהם.

לשאלת איזור דן. אני רוצה שתבינו דבר אחד. הביוג צריך להיות לא רק בתל-אביב. לו תל-אביב, ובעקבותיה היו הולכים כל השכנים שלה, לא היתה מנהלת משק גזל מבחינה הידרולוגית, לא היתה צריכה כל כל הרבה עשרות מליונים קובים מי הירקון. אבל כרגע חיפה צריכה נתניה צריכה. זכורני, שעירית אסקלון באה פעם ואמרה שאם לא יסדרו לה את הביוג, היא אבודה כמקום קייט. ודבר זה בשביל קיומם - מכה כלכלית גדולה. אני יכול לתת לכם דוגמאות נוספות מסוג זה. כל מקום קטן אשר קודם עשה בוד סופג, כשהוא נעשה גדול, הוא לא יכול לחיות על בורות סופגים. ואם כפר-אתא עושה דבר פשוט, היא שולחת את הכל לזואדי, ואם זה מגיע לקרית ביליך, זה לא עניינה היות וזה אינו בשטח שיפוטתה, הרי זה מגיע בסופו של דבר לקרית בנימינן והיא חייבת לדאוג לכך. ואם אני אומר לה: תסדרי את הביוג, ברור שדבר זה עולה בכסף.

אתם צריכים לדעת שחוף מעבודת הביוג, ישנם עוד דברים הצריכים להעשות מתקציב הפיתוח. זה לא הדבר היחיד. ציינתי קודם שתקציב הפיתוח כולל גם עיירות עולים, ויש להניח שמספרן יגדל. ברשויות הערביות למשל, היתה לנו הצלחה אשר הופכת כרגע לבעיה. במשך שנים הם לא היו מקבלים את אותן הדרישות שהכאנו אליהם, ואשר רצינו לקדם דרך תקציב הפיתוח. הם פחדו מכך. אולם עתה, לאחר ששנים או שלושה כפרים עשו טהו, כולם באים בדרישות ותובעים זאת. וכל מה שאנו מגדילים ומכביסים אינו מספיק. אני מודיע לכם, איזור דן, גמר רק את החלק הראשון של החלק הראשון. החלק השני כולל את מכוני הטיהור עם אפשרות של שימוש חוזר במים, בחקלאות. כמו כן נקבל הרבה טובות של חומר זיבול. לכשהוא ייבנה, הוא יוכל לכסות את הוצאות הפעלתו. בכדי שתל-אביב תוכל לא לשלוח לים שום דבר, צריך להיות הקו לאורך הים. כי לעת עתה רק החלק הצפוני מזרחי של תל-אביב נכנס לזה. מה שיעשה עד חודש אפריל, חלק גדול מהמוסדרה, רמת-גן, חלק גדול מבני ברק, חלק קטן מגבעתיים, והחלק הצפוני של תל-אביב. ואם כל מה ילך 750 מטר לתוך הים, על כל פנים ל-5 - 6 שנים זה מופעל. ויש צורך לחשוב מה יהיה אחרי התקופה הזאת. המדובר הוא רק לגבי טיהור חלק גדול של המוסדרה והירקון. אולם כדי ששאר הדברים לא ילכו לים, יש צורך להתקין את הקו לאורך הים.

באים אלי אנשים מהרשויות המקומיות ואומרים לי: גרמנו עם בנק לאומי לישראל, והוא מוכן לתת לנו הלוואה בתנאי של ערבות ממשלתית. אני מודה לכולם. אני מסכים לאמיסיה, וגם האוצר מסכים, אולם קיים תנאי אחד: שהאמיסיה תהיה לכל הרשויות המקומיות, ולא לאלה שיכולים להסתדר. אם אתם תחליטו שאתם מגדילים בכמה מליונים כבדים את תקציב הפיתוח של הרשויות המקומיות, את זה יכול לדרוש מכם האוצר. אני לא יכול לדרוש זאת מכם.

בענין המענק. בשנה שלפני האחרונה, כפי שאתם זוכרים, בתקציב הנוסף היו הוספות בקשר עם הידרואולוגיה. אמרנו אז שאת הנוסף לא עושים כתופסת פרופורציונאלית למענק, אלא כמענק מיוחד לעבודות יזומות ולעולים חדשים. המשכנו בזה גם השנה, אם כי כמובן, מתוך החישוב הכללי, הסכומים היו הרבה יותר קטנים. גם עכשיו החלוקה היא לשש דרגות. הדרגה הששית של השנה שבגמרה היתה 5 נקודות, והראשונה - נקודה.

כלומר, התוספת אינה בנקודה שלימה אלא בנקודה, נקודה ושלושת רבעים, שתיים וחצי נקודות, אחר כך ארבע וחצי נקודות וחמש, כל יחידה 2 לירות, נוסף לזה, על כל לירה שהוציא, התוספת לעבודות היוזמות נעשתה לפי חלוקה מסויימת. ל-א' לא נתנו כלום, ל-ב' 20 גרוש, אחר כך 250 פרוטה, 350 פרוטה, והמכסימום היה 750 פרוטה. נוסף לזה, בכל מקום אנו עושים את זה לפי מספר התושבים שישנם ב-31 לדצמבר של השנה הקודמת. אבל בינתיים ישנם מקומות שגדלו בצורה המשנה את הכל. בכל מקום שהגידול הוא גידול של 10 - 15 אחוזים, אנו נותנים גם באמצע השנה תוספת על אלה שבאו.

אגום, מס שעשועים. עד השנה לאיגום הלכו מספרי אלה. (א) מה שהיינו מקציבים ישר מהתקציב הרגיל, מהאוצר. אחר כך 5% מס קניה, מ-50% של רשיונות על כלי רכב, 25% היה הולך ישר לעיריות. אחת המועצות האיזוריות התקשרה עם מפעל גדול מאד, מהגדולים בארץ, של הרבלה, שירשום את הכל שם, אם כי הוא מפעל ארצי של הרבלה והיה פטור. יצא שעל כל נפש יש סכום עצום. במס שעשועים אותו הדבר. 25% הלכו ישר למקום לפי מה שיש שם. וכאן מתעוררת שוב פעם אותה בעיה שהזכרתי משר עם הפייס, שאנשים הגרים במביבת תל-אביב היו נוטעים אליה לקולנוע, דבר שנתן מסים לתל-אביב. בשנת התקציב 1957/58, על כל נפש - 25% של מס על כלי רכב, שעשועים ועינוגים - בתל-אביב היה מס של 9 לירות. והיו מאות מועצות איזוריות ששם המס היה 100 או 150 פרוטות. באמצע השנה הקודמת, היה בסכס מאד מסובך בין האוצר ובין הרשויות המקומיות, ובין בעלי בתי הקולנוע, בהשתתפותנו בתור מתווך ישר. אנו היינו יורשיו של ה-25%.

משרד הפנים שהוא יורשיו, צריך לקחת את זה בחזרה מהרשויות המקומיות. אנו הולכים לקחת את זה בחזרה, אבל לא ניקח את זה בכסף, אלא בחשבון שצריכים לעשות, ונעשה זאת אגב חשבון המענקים.

ח. דוקח: זאת אומרת 75 אחוזים לאיגום ו-25% לעיריה.

שר הפנים י. ברי-הודה: ישנו גם מס עינוגים של הרשויות המקומיות הנגכה ישירות על ידם, האוצר לא מקבל כלום? הוא מקבל מפני שהוא הסכים שאנו מקבלים את ה-50% האלה ישירות, אפילו אם זה יגדל. הוא פשוט הוריד לנו את ההקצבה הישירה על חשבון זה. אחרת היה זה אומר שהוא מוסיף למענקים מליונים. את זה הוא לא עשה. הוא יצא מהעסק בלי הפסד אלא בלי אותו רווח שיכול להיות, כשזה יגדל בשנים הבאות. הרשויות המקומיות שומרות על כל הרווח שיבוא בשנים הבאות. בשבילם היה זה לתועלת, כי נכנס ישר לקופתם, ואנו עכשיו קצת במצוקה לא חוקית אלא מעשית, איך לסדר את זה.

תכנון אלצי, בעיקר בקשר עם העליה החדשה. אנו עובדים על זה יחד עם המתכננים. זה הולך ומשתפר.

ישובים חסרי סטטוס, אם ישנו ישוב שקוראים לו צריפין, ויש שם 5 - 8 בתים שנמצאים במרחק מכל מועצה מקומית אחרת, אתה תקים שם מועצה מקומית? בנוגע למועצות מקומיות, אנו שומרים בקפדנות רציפות השטח. כי ברגע שבנקודה אחת נזוז, הסכר צפרץ, ולא נוכל לעמוד בכך.

כשלא מתנהגים לפי התקציבים מה עושים? באופן קונקרטי - ענין המהנדסים. העברנו החלטה האומרת, שכל עובד ברשות מקומית יקבל שכר כפי שמקבל עובד ממשלה. אם זה יותר - לעלות. אם זה פחות - להקפיא כדרגה אישית, למי שבאותו רגע בדרגה יותר גבוהה. ישנם מקומות כאלה הטוענים: אצלנו זה אחרת. לא אישרנו את זה בתקציב. הודענו להם שהם ישלמו מכיסם. אנו נוריד להם את הסכומים מהמענק, ונודיע שהורדנו להם זאת מפני שאת הסכום הזה צריך ראש העיר להכניס לקופה. לגבי כמה דברים שהם היו קשורים לא עם בקורת, הקצבות, מתנות, חלק עשה זאת לא מתוך כוונה, הם החזירו את הסכומים לקופה. הנכון הוא שאנו מתקשים לעשות את זה כאשר ישנו ענין של 60,000 לירות שהוציאו לא לפי התקציב, לבניית בריכה. שראש העיר יחזיר מכפסו הוא? - זה אבסורד.

מוניציפליזציה אצל הערבים. זה מסמך ללכת בקושי רב. אם להחליט, אז לגבי כולם. אם קובעים מועצה חדשה, ובזמן סביר אי אפשר להגיע להבנת התושבים לשם מינוי המועצה, מותר לשר הפנים לקבוע ועדת בחירות שתעשה את הבחירות.

היו"ר י. גורי: זה מחייב תיקון החוק?

שר הפנים י. בר-יהודה: לגבי העיריות, זה דורש בוודאי תיקון חוק. הצוים שיכול לשנותם השר, חייבים להיות בהתאם לפקודת המועצות המקומיות. שם אין שום אפשרות לשר הפנים לקבוע ועדת בחירות, בשום מקום. לכן אני נאלץ בדרך הזאת. לפי החוק, אפשר לגשת ישיר לבחירות. בכדי לעשות בחירות, צריך שתהיה ועדת בחירות. בחוק לא קיים סעיף האומר שהשר יכול לקבוע ועדת בחירות, ולכן זה לקוי. אם כי בחוק שעל יסודו נקבע הצו כתוב: הן נבחרת הן ממונה, אין אפשרות לעשות את זה ישיר נבחרת אלא אם יתקנו. ואני חושב שהחוק יתוקן.

הקניית רכוש. אנו בענין זה יכולים ללכת רק אחרי המועצות. מצדנו שלחנו לכל המועצות חוזר, מה עליהם לבדוק, מה לברר, למעשה זה הולך די בעצמים.

רשויות מקלאיות. לא הבינותי מדוע העבירו את החוק הזה לוועדת הפנים. זה שיך לוועדת הכלכלה של הכנסת, כמו רשות הבוטנים וכמו כל רשות מקלאית אחרת. דווקא מפני ששם כתוב שזה שטח שהוא מחוץ לשטח שיפוטה.

הדבר שאמרת על דלגציה של זכויות. נביח מועצה שכנה, אפשר לאמר: צריך להכניסה לתחום שיפוטה, כי ברגע שאתה מצרף את השטח הזה למישהו אחר, כל מה שהמישהו האחר עושה, נביח שהוא מקים ועדה כזאת, הוא צריך להקים ועדה של המועצה, והם לא קיימים שם. אפשר למעשה להכניס לכל שטח שיפוטי של מועצה. אבל אם לא ללכת בדרך של הכנסה, רק אז מתחילה הבעיה, ואז אין צורך בחוק הזה, ואין צורך בשום דבר.

מרשם התושבים אחרי ביטול הקיצוב. היתה ועדה בין-משרדית אשר ישבה ודנה בענין, ואפשר לאמר כך. אין שום ספק שהמרשם יינזק. דיוק המרשם יינזק, מעודכנות המרשם תינזק ודאי באופן רציני, כי כל מה שאנו יכולים לעשות זה להבטיח, והשאלה באיזה דרך. אני לא מקבל את הדרך שאחד החברים הציע, של חוק מירשם, כפי שזה היה נהוג בחוץ-לארץ. אני רוצה להזכיר לכם, שבם בחוץ-לארץ, אם זה לא קשור עם רישום פוליצאי, זה היה רק בערים הגדולות. אינני חושב שאצלנו זה ילך. על כל פנים זה לא יהיה שנה. ואז כל שאר הדברים הם פליאטיבים, שורה שלימה של פוליאטיבים אשר החלטנו עליהם. החלטנו שכל הזכות שהאנשים פונים, צריכים לראות מה האיש לפי תעודת הזהות. אם ימצאו שזה לא זהה - יאמרו לו. אם המירשם לא יהיה מעודכן, זה אומר שבכל פעם, בחודשים הראשונים של השנה יהיו הרבה ערעורים, ואז, בתחילת שנת פנקס הבוחרים זה יהיה מעודכן, ובמשך השנה זה יתרופף, וחוזר חלילה. ברור שעצם ענין הפנקס, הוא אחד האמצעים החשובים אם זה איננו.

מונה מים. ישנה צרה גדולה בגלל שלושה דברים. זאת הוצאה גדולה שלא מוסיפה מים. היא מוסיפה אפשרות של חסכון, אבל היא מעלה את מחיר המים. בדקנו ומצאנו שאם לארגן את זה כך, שנבצה על המכון, זה לא תוספת עבודה, ולא תוספת פקידים, אבל יש כאן עוד איזה דבר טאד קשה. אם לעשות את זה כדירתיים, ולתקן בבתים הקיימים, אלה הן הוצאות עצומות, או שבמקרה הטוב ביותר זה יקח 5 - 7 שנים, ואז, כל העסק לא דרוש. החלטנו לכן, בבתים החדשים - דירתיים, ובישנים - ביתיים. ביתיים, זה אומר, בהרבה טאד מקומות תוספת עבודה למטרה ולבית המשפט. בירושלים התרגלו לזה וזה הולך. בירושלים ממילא המחיר גבוה. קבענו לתל-אביב שעשרת הקובים הראשונים עולים 120 גרוש, 11 - 14 קוב - 180 פרוטות, 15 - 18 קוב - 270 פרוטות. 19 - 22 קוב - 400 פרוטה. וזה רק בשנה הראשונה. אחר כך נעבור להעלאה לא של כל 4 קוב אלא לכל שלושה או לכל שנים. כלומר: אל תשפוך מים. אני לא רואה שום דבר אחרת, אלא זו הלא טובה.

היו"ר י. גורי: תודה רבה, אדוני שר הפנים.